

POBL VREIZH ^{2L}

NIV 90
GOUERE 1977

HARPIT POBL VREIZH

KRP ROAZON 27 46-79
CCP RENNES

UN TOULL DU E KEMPER

"Toulven" (1) pe "Touldu" ? Martese e ranko kusulierien Gemper chañch hano d'ar geriadenn-se (a zo e-kichen kêrbenn Kernew), abalamour d'un afer souezhus degouezet en fin mis Ebrel. N'eo ket daw kontañ deoc'h, moarvad, ar pezh a zo bet war gement a gasetennoù, hag iwe en tele, er radio... Ur ger memestra, ewid an dud na lennont nemed Pobl Vreizh...

Abaoe m'eo deuet ar Böhlen da lousañ aodoù Enes-Sun gant e vazout brein, e oa war zouar an enesenn seier leun a vazout o c'hortos perc'heñh... Med den ebed n'en doa ezomm eus sort teil. Setu 'oa bet goulennet digant parresioù tro-war-dro (war an douar bras) degemer un tamm aneñh.

Ar pezh o deus graet kusulierien Gemper, an Ao. Bekam en o fenn. "Ewid skoazellañ, emezañ, tud an enesenn". Med pareet e vez an tud eus o c'hleñved en ur roiñ aneñh d'ar re all ? Rag dre guzh e oa bet lakaet en douar, e Toulven, war vord ar stêr Odet, 40 tonenn a vazout. Goude nebeud a amzer, e oa louset puñsoù ar geriadennig, o eus ezomm an dour anezo, peogwir n'eus moien all ebed da gaoud dour. Hag int eveljust, d'ober reus, ha gante paotred strolladoù an tu kleiz. Ma 'n deus ranket an Aotrou Maer - sekretour-Stad iwe mar plij ! di-zouarañ ar mazout milliget. Disañjet en doa hennezh e oa difennet gant ar prefed ober sort traoù !

Ur wech louset an dour dre o faot, o deus an ao. Bekam ha

kusulierien Gemper 'diviset roiñ dour da dud Toulven en "siter-nioù". Martese e oa deuet soñj dezo (un tammig re ziwezad !) eus ar pezh o doa skrivet war o c'hasetenn, a-raog ar votadeg :

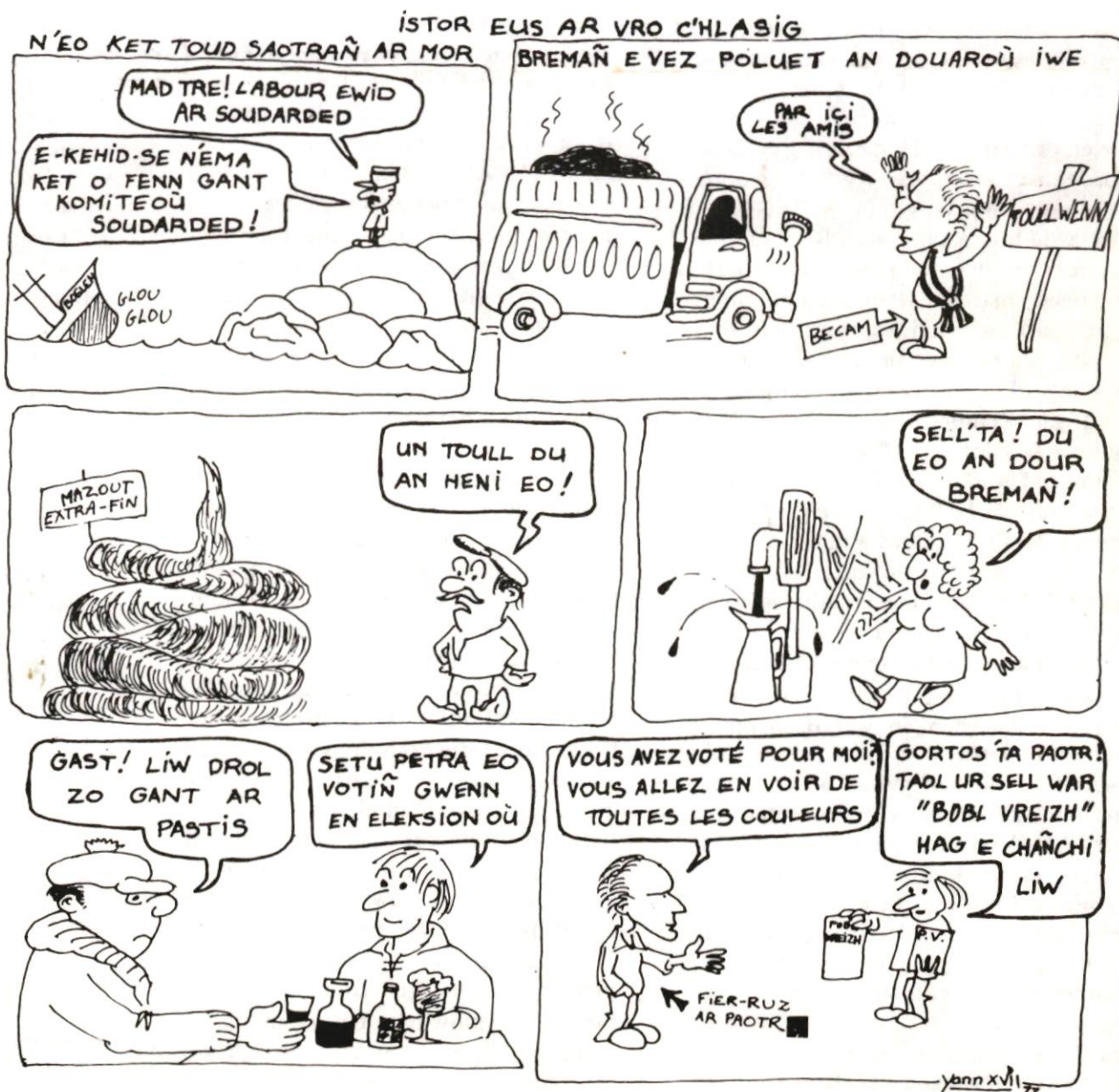
"Soursi hon eus, ni, eus ho yec'hed, ha graet e vo kement a zo red, deoc'h da gaoud dour mad da evañ..."

Setu bremañ eo sklaer an traoù (ma n'eo ket dour Toulven), ha

mechañs e vo an Ao. Bekam (hiriw sekretour-Stad) lakaet un dewezh bennag da vinistr an "añvironamant"...

Y. Gwilhou

(1) "Toulven", eus "toul gwenn", sur a-walc'h.

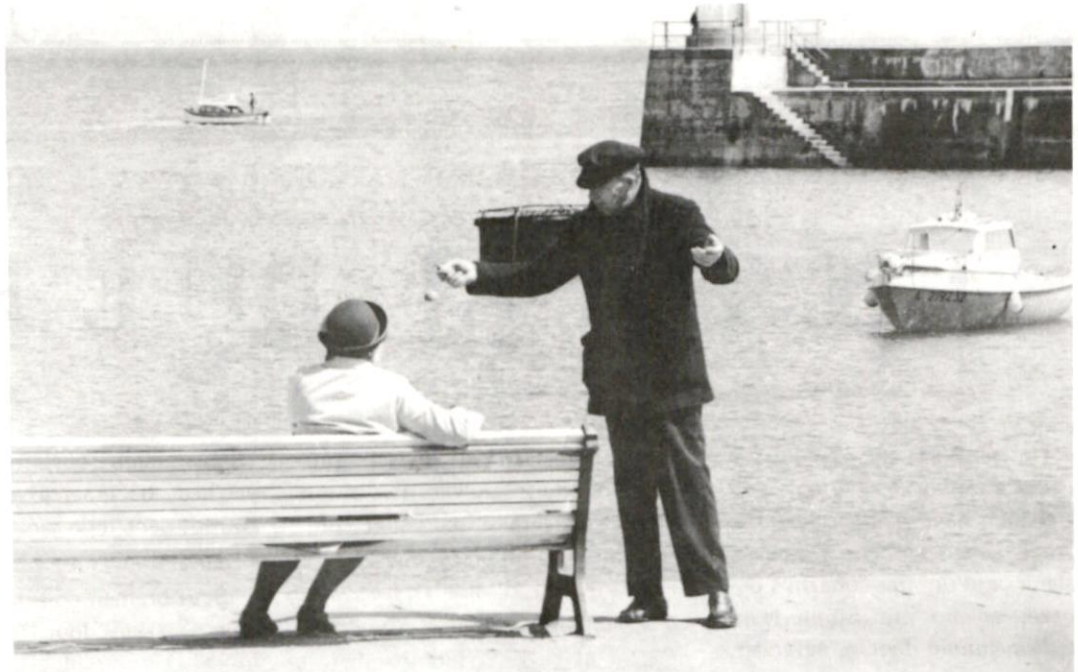

BREIZH TACHENN DILESET EN EUROP KAPITALIST

War niverenn ziwezañ *Pobl Vreizh* hon oa embannet kartennoù o tiskouez penaos e chom Breizh war-lerc'h e-keñver an hentoù-houarn... Ha c'hoazh, ne oamp ket aet beteg penn...

Ma c'heller mont aes a-walc'h eus Brest da Roazon, ha beteg Paris mar karer, pebezh abadenn ma fell (pe m'eo red) d'ur Brestad mont da Wened pe da Naoned gant an tren ! Red e vro dehañ sevel abred, kemer tren 6.48 , a erru e Kemper da 8.30 . Ma 'ma hon beajour war yun, en devo amzer da vont da gemer kafe, kreskennoù ha sort a blijo gantañ (ma n'eo re c'houllo e voujedenn), rag n'eus tren ebed trema An Oriant, Gwened ha Naoned a-raog 10.42. Da 13.40 e tiskenn hon Brestad feal d'an SNCF war gae ti-gar Naoned. Lakaomp en defe un emvod da 14e (e bred kreisteiz ' vo aet gantañ en tren, diwar tammoù bara...), hag eh echufe e emvod war-dro 18e. D'an daoulamm d'ar gar, rag da 18.16 e tiblass tren Kemper. Allas ! Ur wech, en em gavet e Kemper, ema 21.20 anezi, hag echu an abadenn : *terminus, tout le monde descend !* Ne'h aer ket pelloc'h. Gwazha-se ewid hon paour-kaezh Brestad ! Ma ne vez ket deuet an nos tre c'hoazh, e c'hëllo, mar bet douget da se, mont da c'hoari bis-meud war vord hent bras Brest... Ma ra glaw, pe ma vez deuet an nos, n'eo ket an oteloù an heni a vank e-tal gar Kemper-Kaourintin... Goude hunvreoù kaër, e tiblouso laouen hon Kornogad kar-an-SNCF, hag e kemero tren Brest da 10.09, ma vo e gar "Brest-mem" da 11.25. Ober a raio e gontoù. "Gast ! an tren, an otel, an amzer gollet... Emsavoc'h e vo din ar wech a zeu kemer ma gwetur, pe ober stop !"

Diskouez a ra an tamm skwer-mañ e pessort stad ema Breizh e gwirionez. Ha n'eo ket hebkén war dachenn an hentoù-houarn. War heni an hentoù-espress ez eo ken gwazh all an traoù, ma n'int ket gwashoc'h. Prometet e oa bet d'ar Vretoned gant *de Gaulle* ur "plan routier breton" hag a vefe bet echuet e fin 1975... Un hanter anehañ zo graet, ha c'hoazh ! Krogiañ a ra an hent-mañ-hent gant pewar riboul, ha souden ne vez mui nemed daou, ken ez eo dañjerus. Etre Kastellin ha Kemper da skwer, ez eus bet lazhet meur a unan en e wetur diwar goust an daou riboul-se,

Gwegen - Pobl Vreizh

o tont war-lerc'h pewart. Ar "plan routier breton" n'eus nemed tammoù anehañ, ewid gwir.

Bremañ, pa ' ma an Europ kapitalist (renet gant kapitalisted bed oll : Amerikaned, Alamanted, Frañsision...) oc'h ober ur c'hemmadur, diwar goust ur bern tud dilabour e kement korn zo, n'eo ket gant Breizh eo nec'het ar re a zo e penn an traoù hag a zo o klask gounidoù bras... A-viskoazh eo bet dileset ekonomiezh Vreizh, abaoe m'eo bet staget ar vro doc'h ar Frañs. Bremañ, daoust m'eo bet gwellaet e stad da veur a heni, n'eo ket bet graet da heni ekonomiezh ar vro. Gwechall e vewe peisanted ha martoloded Vreizh en un ekonomiezh klos, hag e labourent stard ewid o bewañs nemedkén, hag e oant e kompagnunezh pemdezieg ar viser... Tammha-tamm, diwar goust gweled kalz eus he bugale o tivroañ, he deus Breizh klasket fred en diavaes da broduoù hec'h ekonomiezh. Aet eo Breizh, abaoe fin ar bresel diwezañ dreist-oll, e-barzh an "ekonomiezh-marc'had". Da lâred eo ez aet e-barzh an ekonomiezh kapitalist, hag eo bet red dehi degemer lesennoù dir ar c'hapitalism : konkurañs, eskemm libr, ha gwazha-se ewid ar paour pe ewid an heni a zo "pell".

Didruez eo ar c'hapitalism etrevroadel. Re bell ema Breizh diouzh an Europ poblek ha pinwidig. Un tamm lamm war-raog he deus bet graet Breizh war dachenn an ekonomiezh hag ar pinwi-

dikaad, war-dro ar bloawezhioù 1960. Med bremañ, gant ar reus hag an disurzh savet abaoe 1973, ema an traoù en o gwashañ bemdez. Aet en desped dehi e-barzh frammoù kapitalist an Europ, ema Breizh o paeañ ker bremañ pris ar c'hwezhiñ-arc'hant hag an adkempenn graet gant mistri bras ar bed : ar re a zo e penn an trustoù etrevroadel. N'eo ket intereset ar re-mañ gant Breizh tamm ebed.

Sed e weler an dilabour en e varr dre amañ, usinoù o serriñ an eil war-lerc'h eben, ar pesketaerezh fall tre an traoù gantañ, ar raparin-bagoù distabil kenañ e amzer-vremañ ha diassur e amzer-dazont...

Komz raer eus an Europ, eus ar Parlamant european hag all. Pessort Europ ? Heni ar gapitalisted ne zegasso netra dimp, nemed reus. Heni ar pobloù gwirion a faot dimp kaoud, ma c'hëllo kement pobl zo ren hec'h aferioù-hi, ha studiañ pizh kudennoù an ekonomiezh diwar ezommoù hag eürusted an dud a zo oc'h ober peb unan eus ar pobloù-se. War dachenn an Europ kapitalist ez eo Breizh ur vro dileset.

UDB

Notennoù :

kreskennoù : des croissants ; eskemm libr : libre échange ; c'hwezhiñ-arc'hant : inflation.

HARPIT POBL VREIZH

Listennadoù newez

Listennad 1^{añ}

G.R., Kleger	10,00 L
C. Pellen, Ivry (94)	30,00 L
Y. Guillou, Roazon	30,00 L
J-P. L-G.	10,00 L
M. Briant, Ploumanac'h	10,40 L
Fest-nos "Brezhoneg Yezh Vew " e Landivisio	100,00 L
J.M., Sant-Maloù	30,00 L
Kristian Gonideg, Plougin	5,00 L
M. Genin, Roazon	40,00 L
Kristian Keginer, Montroules	80,00 L
	345,40 L

En ur ober ur bloaz, ho peus, lennerion ha komanterion ger, profet da b/ Pobl Vreizh 4017, 05L, da lavared eo ho peus profet d'ar gasetenn vrezhoneg politikel nemeti 335 L beb mis, dre vras. Kalz eo, ha justig war-un-dro, ma fell dimp brawaad, ha kreskiñ Pobl Vreizh. Kalz eo memes-tra, ha trawalc'h eo bet ewid roiñ an tu dimp da wellaad stumm ar gasetenn, a vese divalaw a-walc'h a-lies, red eo henn ansav. A-drugarez d'ho kwenneien ez omp deuet a-benn da lakaad moullañ Pobl Vreizh en un ti-moullerezh savet a-ratozh ewid ar moullañ, daoust ma' z eo kerroc'h e brisioù evel-just ! Trugarez da berson Pederne ewid bezañ bet roet bod da b/ Pobl Vreizh en e bresbital e-pad pewar bloaz. Trugarez deoc'h, harperion ger, ha kassit c'hoazh tammoù gwenneien dimp : ma c'hellfemp "kestal" war-dro 600L beb mis, e vefe kalz aessoc'h an traoù ganimp !

TRUGAREZ VRAS DA HARPERION
POBL VREIZH

E KONK-KERNEW D'AR 14 A VIS MAE :

ema Bro-Gernew o stourm ewid chom en he sav.

500 a dud o vanifestiñ ewid lod, 1000 ewid lod all... Ma ne oa ket ur mor a dud war gae Moros e Konk-Kernew d'ar 14 a vis Mae, n'eo ket abalamour eh a mad en traoù e Bro-Gernew. Aet eo skwizh an dud o stourm ? Kemend-all a walleurioù zo en em gavet ewid gwanaad Bro-Gernew...

Med martese ez eo dreist-oll abalamour ne oa ket sklær an traoù an heni e oa chomet an dud en o zier (ar goñversanted diouzh o zu a oa chomet en diavaes, daoust m'emaint e-barzh ar jeu evel ar re all)...

Kenniget en doa ar PCF ober ur vanifestadeg ewid Konk hebkén. Peadra zo, gwir eo, da vezañ spontet gant stad an traoù eno : 48 bag-chaluter disparisset abaoe 1971, war-dro 1000 a dud dilabour, Sopromer aet d'an traoñ, goude Canet, Marcesche, Kler, h.a. Strafulhet eo bet an dud iwe gant freus-stal Charlot...

Koulskoude, adaleg an emvod kentañ he doa an UDB degasset da soñj penaos n'eo ket Konk hebkén hag a zo lakaet diaes stad al labour enni gant ar bec'h bras zo en em gavet war ar pesketaerezh. Aodoù Bro-Gernew en o fezh eo hag en em gav an dud anehe nec'het bras. Ur vro a-bezh, tud An Oriant, Ar Gelveneg, Douarnenes eo hag ema diaes bras ar bed gante, ha setu emaint dorn-ha-dorn ewid stourm a-eneb ur sistem na gennig dehe nemed an dilabour pe an divroañ.

A-benn ar fin e reas ar CGT he soñj sevel manifestadegoù e meur a borzh deus aodoù ar Mor Bras. Bec'h 'oa savet adarre etre ar CGT hag ar CFDT, ar pezh ne oa ket graet ewid aessaad an traoù.

Kerkent ha ma oa bet dessidet manifestiñ d'ar 14 a vis Mae, he doa kroget an UDB

e-barzh, heb espern he foan. Gwall sioul eo bet chomet ar PCF hag ar PS ; n'eus nemed ar sindikadoù peskaeterien CGT ha CFDT hag o deus kaset komunikeoù d'ar journalioù. Hag an UDB iwe, 'veljust. Traktoù hag afichoù zo bet strewet a-vil-vern un tamm 'peb lec'h, med e Douarnenes n'eus bet nemed re an UDB o pegañ afichoù.

Da zeiz ar vanifestadeg e oa un nebeud koñsailherien eus Douarnenes, Ar Gelveneg ha Loktudi e-kichen re g/Konk, med nebeud a dud a-hend-all...

War wel e oa tud an UDB avad, gant o banderolloù, o fanoioù, hag e oa deuet kamaraded deomp deus Pont'n Abad, Douarnenes ha Kemper, da harpañ re g/Konk ha Tregon.

Petra soñjal deus re ar PCF hag ar PS ? Aon 'oa deuet dehe disklêriañ fraezh ema fall stad pesketaerezh Breizh ?

Pesketaerezh Breizh an heni ema fall he stad koulskoude. Kement-se en deus huchet a vouezh uhel hon kamarad Y. Rouger, kusulier e ti-kêr Konk (ul lodenn deus e brezegenn zo bet moullat war Ouest-France tri dewezh goude).

Sklær en deus komzet Y. Rouger : "Ema galloud Paris o tistruj ekonomiezh hon bro Vreizh. Ne faot ket deomp gweled hon bro o vont da dachenn-bourmen ewid touristed pinwidig ar Skandinavi. Faotañ a ra deomp bewañ evel tud en o sav, ha labourad en hon bro. Ni, tud an UDB, a lavar fraezh penaos e c'heller bewañ mad tre dre amañ diwar ar pesketaerezh hag al labour-douar, hag e c'heller diwarne sevel industrioù o roiñ labour da vilieroù a Vretoned".

J. Louer

Gwegen - Pobl Vreizh

Pennad-kaos gant...

Strollad C'hoariva Karaes

POBL VREIZH – Pessort mod zo deuet soñj deoc'h d'ober c'hoariva brezhoneg ba Karaes ?

GOULC'HEN – Peogwir e plij deomp ar c'hoariva, kea ; e Bro-Bagan 'm-eus graet araog hag e ran ataw.

ANNA-MARI – Pa oan ba Roazon 'm-eus graet ur pezh-c'hoari zo bet skrivet gant Mako-to.

PV – Pessort pezh-c'hoari hoc'h eus choaset ?

G – Diaesamant zo bet er penn-kentañ ewid gouzoud pessort pezh-c'hoari kemeret ; diouzh an dud hon eus ranket ober iwe : da gentañ 'z eus bet graet bodadegoù da weled ha tud e vije, ha neuse da c'houde 'z eus bet graet diouzh an dud, da c'houde hon eus kemeret unan skrivet e galleg gant ARRABAL (med hennzh zo diouzh ar C'hatalogn) hag un den brudet bras a zo o chom e Paris, hag en deus skrivet ar pezh-se diwar-benn ar bresel, «Picnic en campagne» e galleg...

PV – Pessort mod hoc'h eus laket aneñ e brezhoneg ?

AM – Labouret meump toud un tamm, med un den zo bet oc'h ober war-dro surtoud, un den zo ganet ba Kerglof, en deus laket aneñ e brezhoneg ar vro.

PV – Ped zo o c'hoari 'barzh ?

G – C'hwec'h, ha re all zo iwe o sikour un tammig, war-dro ar sonerezh, ar gouleier, an dekoriou..., re yaouank deus Ti an Oll.

PV – Pegehid amzer hoc'h eus labouret ?

G – Kroget eo bet e fin mis Kerzu, med d'ar penn kentañ, n'eo ket aet mad en-dro ; da c'houde p'hon eus kroget d'ober e Kerglof, ba sal ar veleien, ez eo aet gwelloc'h. Pendar mis vo bet daw deomp kaoud ewid ober an dra-se.

PV – Hag eo bet c'hoariet ar wech kentañ gant Gouel ar Brezhoneg ?

AM – Ya...

PV – Hag oc'h 'soñj ober troioù da c'hoari dirag an dud goude ?

G – An dra-se a vije mad d'ober, peogwir amañ n'eo ket diaes kaoud tud, me soñj, pa vez festoù-nos pe traoù a sort-se ; setu ma vije graet ar pezh-c'hoari araog, 'vije ket fall justamant. Hag ober an dra-se ba parresioù bihan, petramant war ar maes, bar c'harrdiou ; ar pézh zo, d'ar penn-bloaz-mañ n'eo ket aes d'ar beisanted gant o labourioù...

PV – Perag hoc'h eus kemeret ur pezh-c'hoari gis-se, e-lec'h un brezhoneg ?

AM – Ne oa tra ebed prest e brezhoneg !

G – Hag iwe e soñje deomp e oa dleet deomp diskouez e c'heller ober e brezhoneg traoù modern, ha braw, war gudennoù ar re yaouank 'faot ket dehe mont d'an arme d'ober o c'hoñje... memes-tra lakaet e brezhoneg aes... n'eo ket ur pezh ewid tud ar skolioù bras, med ur pezh aes da gompren d'an dud.

PV – ...a-ziwar-benn ar bresel ?

AM – An dra-se 'ziskouez penaos eo sod mont da vreselad, den 'oar abalamour da betra.

G – Kompren, martese, peogwir eo ur pezh farsus, e vezo komprenet fall, med ar fin zo trist, ase e vezo fromet an dud muioc'h abalamour ez eus hano deus ar maro 'barzh, hag an dra-se a gustum skeiñ an dud ataw.

AM – Me 'soñj din zo bet tud deus ar vro amañ 'zo bet oc'h ober ar bresel ; martese e lako aneñ da soñjal ban dra-se.

PV – Un dra vad martese a vefe aliañ an dud a zo kountant d'ober c'hoariva brezhoneg : penaos ober da gomañs ?

G – Me 'soñj n'eo ket diaes : n'eo ket diaes kaoud amzer, na deskiñ ma o deus c'hoant an dud deskiñ. Med aketus e ranker bezañ, hag ewid kregiñ e vije gwelloc'h kregiñ gant nebeud a dud, an dra-se 'vije aessoc'h. A-hend-all, 'soñj ket din e vije diaes, hag ouzhpenn eo aes kaoud tud da selled ouzh ar perzhioù-c'hoari brezhoneg, ma klasker mont da gavoud an dud, ha n'eo ket klask sachañ aneho d'ar salioù bras pe d'ar c'hêrioù bras... ha profitañ deus ar pezh zo dija 'barzh ar vro, pa vez gouelioù pe festoù-nos, ase eo aes a-walc'h.

PV – Med heniennou ba ho touesk oa o teskiñ brezhoneg : neu-int ket bet re a boan ?

G – Memes-tra en deus graet vad ewid gwellaad o brezhoneg, peogwir e vez graet ar peb brassañ e brezhoneg : deskin an traoù e brezhoneg hag an em zeskiñ e brezhoneg !

PV – Me 'wel zo tud un tamm bihan partoud o klask ober c'hoariva brezhoneg. C'hwil gav deoc'h eh ay an dra-se war-raog ?

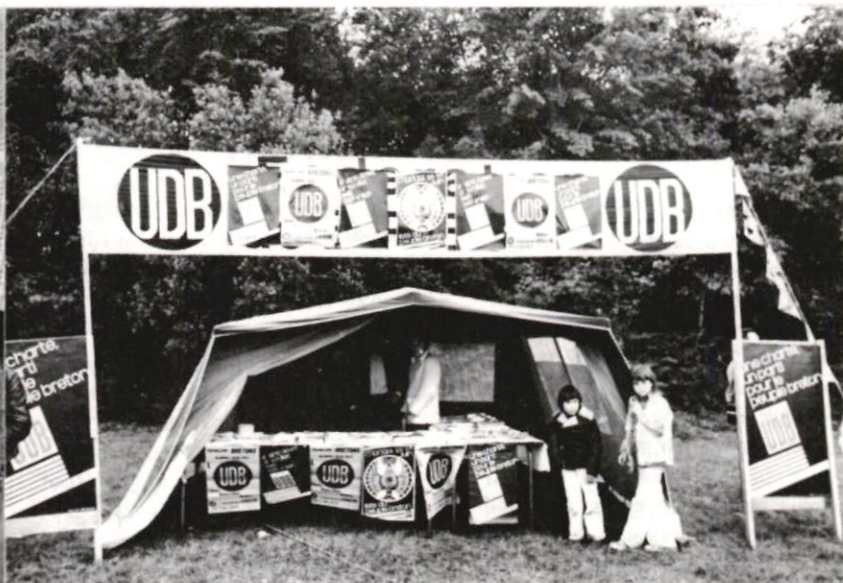
AM – Me 'gav din e tay en-dro sur, peogwir, dibaoe 3 pe 4 bloaz so, zo 3 pe 4 strollad zo bet savet !

G – Me 'soñj ar pezh a reomp n'eo ket a-walc'h c'hoazh : memes ma'z eus kalz, 'vez ket graet labour mad a-walc'h ganto, peogwir ne glaskont ket c'hoari alies a-walc'h ; c'hoari a reont 'pad daou pe dri mis, hag echu da c'houde. A-hend-all, ne glaskont ket en em renkañ etreso ewid mont da c'hoari d'an heni-mañ-lec'h ; un dra vad e vije ober ur gouel c'hoariva brezhoneg : e vije diskouezet toud ar pezhioù-c'hoari zo bet graet ar bloaz-mañ, ha toud ar strolladoù... ha bodadegoù, komz gant ar re zo deuet da selled, hag an doare en em soñjal diwar-benn ar c'hoariva : penaos kass an dra-se war-raog, petra zo mad, petra zo fall, ha penaos gwellaad an traoù e-keñver c'hoari, med iwe e-keñver stourm. Ar c'hoariva brezhoneg a rank bezañ un dra da stourm ewid an dud a ra gant ar brezhoneg, hag ewid ar re all iwe. An dra-se en deus ar c'hoariva war an traoù all, eo e c'hell bezañ komprenet gant ar re a gaose brezhoneg, gant ar re a gompren brezhoneg ha ne gaoseont ket, hag iwe gant ar re all, peogwir dre ar c'hoari, n'eo ket daw gouzoud ar yezh ewid kompren an traoù ; dre ar c'hoari e c'heller displegañ traoù heb ma vije gouezet ar yezh.

AM – An dra-se zo gouest da lakad tud da zont d'ar brezhoneg iwe.

Pobl Vreizh

Gwelet eo bet an UDB e "Dewezh ar Vro" Plabenneg (19/06/1977) : amañ hon stand.

Fasi... difasi Fazi... difazi

Pobl Vreizh niv. 89

Diaes 'vez skarzhañ kuit ar fasioù da vad, kàer 'vez ober. Pa vez kaset unan er-maes dre an nor, e teu en-dro dre ar fenestr !

Evel-se hor boa lakaet er "fasi-difasi" diwezañ : **na harz na bewenn**, hag e oa deuet ar re dre ar moulañ da vout : **na harzh** (sic) **na bewenn...**

Setu amañ ar fasioù a zo da vout reizhet en niv. 89 :

p. 1 : kement a "Gwenn-ha-Du"-ioù, e-lec'h : **kement ha**.

bann 4, rannbennad diwezañ : e-lec'h : **"niverus leun a nerzh, droug enne, e oa eno ha kamaraded hon strollad o huchal"**, lenn : e oa eno **eta** kamaraded...

p. 2 : trema ar rannvroioù, e-lec'h : **trema d'ar...**

p. 5 : adjoent-maer, e-lec'h : **adjen-maer**.

p. 6 : raktress, e-lec'h : **raktres**. (dindan ar skeudenn) : **kreis-Breizh**, e-lec'h : **kreiz-Breizh**.

p. 7 : ni beus dober, e-lec'h : **d'ober**.

bann 4, rannbennad diwezañ : ur ger zo dilennabl, gant al liw a zo aet warnañ : "an araogenn a a vez implijet ewid **perzhioù** mad pe fall".

p. 4 : meump a sinifi : hon eus, ni 'beus e kreiz-Breizh.

ni meump = ni hon eus, ni 'beus. **neuint ket** = n'o dues ket.

(ar verb **eus** zo bet adc'hraet diwar batrom ar verboù ordinal en -mp, -nt).

Unan **deusse** = unan aneche, unan aneho.

Gouel Pobl Vreizh e Montroules : ur gouel tremenet mad-kàer ! D'ar sul 26 a Vezheven, goude kreisteiz, an dud o selaou LOS INCAS.

Péran - Le Peuple Breton

Klask a raer tud o defe c'hoant da labourad douar ha da vevañ e brezhoneg ba kanton Kallag. Skrivañ ar c'hentañ ar gwellañ da :

A. HELIAS - 16, ru FL-Bloñs
Plou-Zeniell - 29260 LESNEVEN

BIER — DOUR MINERAL
FUEL EWID AN TIER
J. PICAUD

3, ru Charles Le Goffic - 56300 LOGUNEC'H
Pellg : 60.01.23

Komanantit da Le Peuple Breton

E galleg penn-da-benn
B.P. 304 — 29273 BREST CEDEX

Hanw hag hanw-badez.....
Chomlec'h.....

A gass e gomanant
Boutin : 30 L (1)
Skoaz : 50 L (1)
Estrenvro : 40 L (1)

Amañ an arc'hant
dre chekenn-bost (1)
dre vandat-lizher (1)
dre chekenn-vank (1)
CCP RENNES 2365-76

(1) Diverkit ar gerioù na servijont ket

Komanantit da b/Pobl Vreizh

Ar gelaouenn bolitikel nemeti e brezhoneg penn-da-benn
B.P. 304 — 29273 BREST CEDEX

Hanw hag hanw-badez.....
Chomlec'h.....

A gass e gomanant :
Boutin : 20 L (1)
Skoaz : 30 L pe ouzhpenn (1)
Estrenvro : 30 L (1)

Amañ an arc'hant
dre chekenn-bost (1)
dre vandat-lizher (1)
dre chekenn-vank (1)
CCP RENNES 2746-79

(1) Diverkit ar gerioù na servijont ket

Spontailhoù an amzer-vremañ

Dre gement komz a zistag ha dre gement a ra, eo d'an emsaver kass war-raog, a-nebeudoù, al labour emskiantekad ha kisidikaad an dud a vev, eñ, en o zouez. Sed, evel-se, en em gav peb heni ac'hanomp dirag an hevelebr spontailhoù. Ar pezh a ra aon d'an dud, tudañ gaezh, n'eo ket un dra eo, e hanw ne lavaran ket. Ar veleien henn goueze mad gwechall gant o fec'hejoù «kapital».

An dalc'h eo penaos n'eo ket intereset an dud gant «politikerezh». Med daoust hag intereset on-me gant pris ar moc'h war varc'had Landi e-skoaz heni ar sizhunwezh a-raog ? Daoust ha gant ar fobal on-me intereset kennebeud ? Soñjoù diressis a vefe va re, pa deufe an traoù-mañ e kont. Ha neuse, pa ne vezer ket chalet gant un dra, eo trawalc'h d'an den kaoud ur respont pe zaou. Kuit da glask gweled ha gouzoud ewitañ e unan.

Ar respontoù-mañ eo ar gerioù a vez taolet deomp e kreis hon genoù : otonomist, separatist, gochist, ha petra 'c'hoazh ! Ha ne oar ket bras an dud petra 'sinifiont. Hag her gouzoud n'int ket intereset da ober kennebeud. N'eus ket kehid-se 'zo, e vese lavaret «Breiz atao» ouzhomp. Ha hanter-kant vloaz 'zo o devese ar gomunisted d'ober ouzh portred dismegañs «paotred o c'hountell etre o dent».

Ha pilpouss e rank bezañ war ar pemdeiz kement stourm politikel ?

Nousped gwech e vez boulc'het kaos gant un den bennag war Vreizh. Kaos iwe eus ar sort sistem a glaskomp kaoud enni. Alies e savo an den-se a-du ganeomp. Da gomañs, da vihanhañ.

Souezhus eo penaos e c'helloc'h dre lâer, lakaad tud hag a vot a zehoù da zisplegañ menno-sioù a-gleiz war draoù 'zo. Med, e pelec'h ema al linenn-greis o lako da basseal ? Ewid bremañ, e Bro-Leon, n'eus ket. Kuitaet ganto an dachenn int intereset ganti (un dra vraw dija m'eo an ekonomiezh mard int labourer-douar' pesketaer pe artisan), e klasko an dud nompas pezh a soñjit, med pessort hanw lakaad warnoc'h. Lakaet ur wech, e chomo da vad, pe neuse e vo sellet ouzhoc'h evel un den laosk e votoù ha n'eus fiziañs ebed da gaoud ennañ.

Sossialist ? Red mad eo deoc'h respont abred pe ziwezad, ha n'eo ket chom da dermal. Ha ne vo ket selaouet ouzhoc'h kén gant ur bern tud.

«Otonomist» zo ur spontailh all, hag unan a-fesson. N'eus ket

kehid-se zo e oa deuet ur skipailh tele eus Paris dre amañ. Da filmañ un abadenn a oa sañset bezañ da hanw dezi «ar re yaouank ha sewenadur o rannvro».

Enni hec'h unan, daoust da veskailhes a beb sort, n'oa ket fall an abadenn en oll. Dereadig zokén, a-berzh un diavaesour na oueze tra ebed war Vreizh mis araog. Roet 'oa ar gomz da ur paotr eus UDB, ha da re all iwe.

Memestra, un abadenn ewid re yaouank n'edo kén.

Ma ! Trawalc'h eo bet da a-leizh a «arwesterien ger» klewed ar ger «otonomist» war boues UDB, 'm eus aon. Stanket edo o diwskouarn dija. Pell ema Yann diouzh e gaseg, ewid c'hoazh.

Mikael Madeg

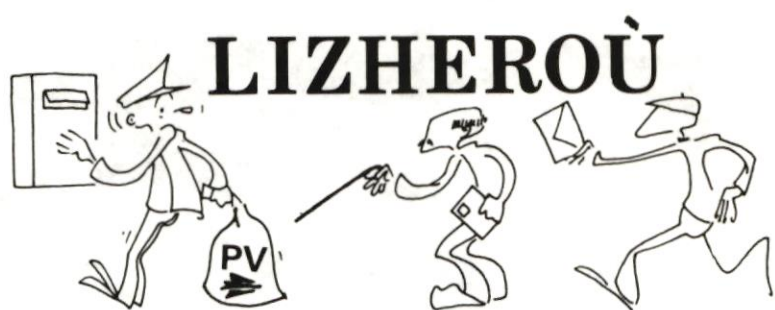

Gwegen - Pobl Vreizh

An dalc'h eo penaos n'eo ket intereset an dud gant «politikerezh»...

NOTENNOÙ

spontailh : épouvantail ; emskiantekad : conscientiser ; kisidikaad : sensibiliser ; dismegañs : insulte ; pilpouss : hypocrite ; chalet : embarassé, inquiet, ennuyé ; skipailh : équipe ; abadenn : émission ; rannvro : région ; diavaesour : personne qui vient de l'extérieur ; arwesterien ger : chers téléspectateurs.

Kass a ran deoc'h en-dro ar betission warni un nebeud hanioù. Gant ar spi e servijo ar follenn-mañ da ziskouez d'ar pennoù bras ez eo an UDB ur strollad diasezet mad, kerkoulz ha n'eus forzh peheni a zo bet klewet e-diabarzh an abadenn «Tribune libre».

Ur ger diwar-benn ho kelaouenn. Da'm soñj n'eus ket kalz tra da lâred, nemed ez eo ur gelaouenn wirion 'wid pezh a sell ouzh ar c'hudennoù politikel, med iwe ar re sewenadurel. Martese n'eo ket dudius a-walc'h. Se zo da weled.

Un dra zo pouesus iwe : n'eo ket gwall ziaes. Un ewezhiadenn personel a fell din lâred deoc'h : ne dalv ket ar boan ober pennadoù re hir, med kentoc'h pennadoù liessort.

Chañs vad. Gant ma c'hwekañ gourc'hemennnoù.

Andrew Regnault, Roazon.

Trugarez d'hon lenner ewid e c'hourc'hemennnoù. Ya, poaniañ 'raimp da sevel pennadoù berroc'h, ha da lakaad traoù fentussoc'h war bPobl Vreizh.

Kenvrois ker,

Setu amañ sinadurioù a'm eus dastumet en-dro din. Kalz eus ar re o deus sinet ho petission zo o labourad assambles ganin. A wir galon ganeoc'h emaomp ewid lakaad renerien FR 3 da blegañ war

dachenn ar frankis ha da lesel ahanoc'h da zisplegañ kudennoù ar vro, peogwir ez eo an UDB, da'm soñj, ar strollad politikel nemetañ barreg da zifenn ar bobl vretton bet a-viskoazh serret he genoù dehi.

Digarez a c'houlennan ewid ma brezhoneg fall ha ma fasioù, rag, evel kalz, 'm eus desket brezhoneg dre glewoud, hag ez eo **Pobl Vreizh** ur sikour pouesus tre ewid lenn ha skrivañ hor yezh.

Trugarez vras deoc'h, ha ma gwellañ gourc'hemennnoù d'ar skipailh en e bezh. Gant ma kendalc'ho UDB gant he stourm, ewid adreiñ d'ar Vretoned ar gwir d'en em ren o-hunan, gant ur sossialism graet gante.

M. Lescop, 78370 Plaisir.

Setu amañ da heul un toullad sinadurioù a'm eus dastumet un tamm 'peb lec'h en-dro din. Gouzoud a ran n'eo ket tri-ugent sinadur hag a raio un dra bennag, med martese staget ouzh ar milieroù all, e vo tu deoc'h da dremen war «Tribune Libre».

A-hend-all e lennan beb mis **Pobl Vreizh**, hag e kavan ar penna-dou muioc'h-mui interessant. Skrivet mad int, en ur brezhoneg aes da lenn ha da gompren ewid toud an dud. A-wechoù an tressadennoù na vezont ket toud braw, med petra'ri ? diaes eo kavoud ur gelaouenn hag e vefe mad peb tra enni.

AR FALZ

kelaouenn drimisieg an Emsav diasezet gant Yann Sohier, bodet ennañ skolaerien ha kelennerien Vreizh a-du gant ur skol vreizheg ha laïk gwirion

Lennit Ar Falz ! Komanantit d'Ar Falz !

(30 L ewid 6 niv.).

AR FALZ, Str. Kan-Ar-Gwez - 29245 PLOURIN-MONTRouLES
KRP 430-20 H ROAZON

AL LIAMM

ar gelaouenn nemeti o roiñ, 6 gwech ar bloaz barzhonegoù, kontadennoù, pennadoù a beb sort ha keleier 80 pajenn e peb niverenn - Rener : Ronan Huon

komanant : 35 L - Studierien : 25 L

Teñzorier-merour : P. Le Bihan - 16, rue des Fours-à-Chaux
ST.-SERVAN 35400 ST.-MALO - CCP 5349-06 PARIS

Chañs vad deoc'h, ha kendal-
c'hit gant ho hent.

Jacob, studier, Bagneux.

*Mel gant al loa vras ! Vad a ra
ur wech an amzer. Mersi bras
d'hon lenner yaouank.*

Kamaraded

Kass a ran deoc'h ur pennad
bet savet gant un toullad normalia-
ned (eus ar SGEN/CFDT) Skol
Normal Sant-Brieg, diwar-benn
kelennadurezh ar brezhoneg er
Skolioù Normal end-eeun.

N'eus netra ofisiel war an tu-se.
Evel e-barzh al lisseoù, n'eus nemed
kentelioù direl, en tu all d'an
implij-amzer normal. Ha koulskou-
de e c'hell kement skolâer eus ar
vro vrezhoneg kelenn ar yezh ur
c'hardeur bemdez en e glass...

Hag hor yezh ?

Ar gwir da gelenn brezhoneg ur
c'hardeur bemdez ?

Mad tre, med penaos ?

Ped a zanvez-skolâerien en em
sant barreg da seweniñ ar gelenna-
durezh-se, ken heni hon sewena-
dur, ken heni hon yezh ?

An diskoulm ?

Ma vo roet an tu dimp da stu-
diañ ni hon unan, normalianed,
hon sewenadur hag hon yezh er
Skol Normal.

En enor da biw e c'hellomp
hiriw an deiz-kaoud 3 eurwezh
beb sizhun ewid an alamaneg,
ar saosneg, al lennegezh-vabigoù,
h.a., pa n'eus hanw ebed eus ar
brezhoneg (yezh hon kavell, yezh
hon skolidi da-zont) ?

Hanw ebed ? emit-hu, med tu
hoc'h eus da vont d'ar c'hentelioù
dired.

Ya, kentelioù brezhoneg 'vez
graet dimp, med direl int just-a-
walc'h.

Goud a ra an oll petra 'sinifi
'dired' :

- kentelioù graet war-lerc'h ar
c'hentelioù normal,
- kentelioù graet diwar goust
skuizhder ha diaesamañchoù a beb
sort.

Da lavared eo : kentelioù diaes
heuliañ anehe ewid ar peb brassañ
eus an dud, setu n'int ket stank, ar

re a vez kaloneg a-walc'h da vont
aketus d'ar c'hentelioù-se.

"Dre lesiregezh emae o lazhañ
hon yezh tamm-ha-tamm"...

Ya, dre lesiregezh, red eo henn
ansav. Med ul lesiregezh kem-
pennet, mennet...

An oll ahanomp e tleomp
stourm ewid ar brezhoneg ; med
n'eo ket evel un dibab direl ; red
eo dimp stourm ewid ma c'hellimp
dibab ar brezhoneg, evel ma
tibabomp ar saosneg, an alamaneg,
al lennegezh-vabigoù...

Kement-se hon eus kroget
d'ober e Skol Normal Sant-Brieg.

Kasset zó bet ul lizher d'ar
reneres ; bet zo bet ur vrizhemwel-
adenn, med chomet eo hon fri war
ar gloued ganimp : kudennoù-
mererezh zo, sañset, hag ar reneres
ne ziskouez ket kalz a volonteiz
vad !

N'eo ket achu an abadenn hag
ez omp mennet stard da stourm
beteg ma vo bet sewenet hon
goulenn.

Felloud a ra dimp kaoud an
"option" brezhoneg : mont a
raimp beteg penn.

"Les droits qu'on a on les pren-
dra" (Gwernig). N'hellomp mont
beteg penn koulskoude nemed ha
trawalc'h a dud a vo, mennet stard
d'ober un dra bennag, hag e
soñjomp penaos e tle kement
skolâer zo mont war an tu-se.

Grevus meurbed eo ar gudenn
hag ouzhpenn-se ez eo poent bras.

N'eo ket a-benn deg vloaz ahann
eo e vo ar yezh da saveteiñ ; da
adsevel e vo neuse. Kerkent ha ma
santomp ez eo hon afer-ni, hag
entanet gant ar gudenn-se, e
tleomp, diwar vremañ, en em gann.

Un ewezhiadennig : ha n'eo ket
iskis gweled penaos ez eo ar
brezhoneg, ur wech ouzhpenn,
a vez gaou outañ war zigarez an
afer "option-où"-se ? Souezhus ?
Ha bez e vefe un nerzh dispac'hus
e-barzh kelennadurezh ar brezhoneg
? Deoc'h-c'hwi da varn...

Ar pezh a welomp avad eo e
vez stardet war ar freñ pa' z eus
han eus kelennadurezh ar brezhoneg
(nerzh dispac'hus enni pe get).

Kamaraded, red eo deomp
stourm oll assambles ewid hon
sewenadur hag hon yezh. Poent
bras eo !

Komzit brezhoneg gant ho
pugale !

La culture française passera
après (pour une fois).

L. Lintanf, UDB Plistin
ha SGEN/CFDT Skol Normal
Sant-Brieg

Breizh, tachenn dileset an Europ kapitalist.

Gwegan - Pobl Vreizh

DISCO

Ho kwerzher diskoù e Brest

Klassel Variete Pop Jazz Folk

39, str J. Jaurès - BREST

Pladennoù breizheg ha keltieg

SIMINALIOU R. BRISACH

Greunvaen ha mein all

An Oriant : 72, Str. Mal. Foch - 64.58.80

St. Maloù : Kreisenn Kenwerzh Bellevue - 56.60.89

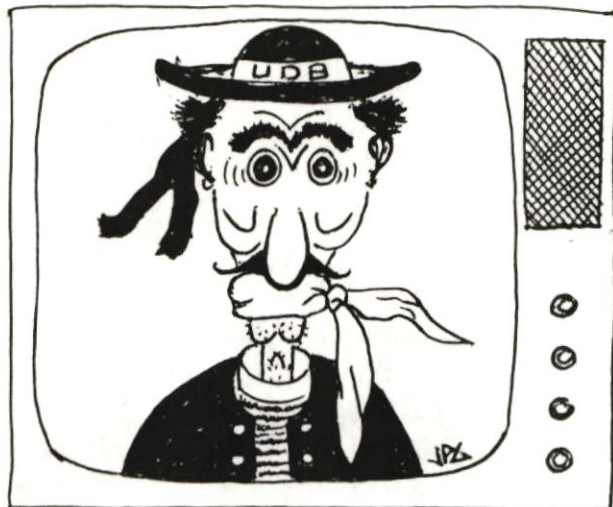
Kemper : 17 ter, Str. Uhel Lokmaria - 95.26.18

*Skrivit (e brezhoneg), ma vo kasset deoc'h
titouroù ewid netra*

POBL VREIZH

SON FR3

war un ton anavezet

Didostait, kozh ha yaouank, didostait da glewed,
Ur son stourm, kann, ha tabut, 'zo a-newez savet.

En tele, war F.R. tri, a zo un abadenn,
'Wid reiñ tu d'ar strolladoù d'o'r peb a brezegenn. (1)

A beb sort zo bet klewet, a beb sort strolladoù
O komz a beb sort traoù, a beb sort mennoioù

A-hend-all, amañ, en Breizh, zo krouet ur strollad,
Ur strollad a Vretoned o tifenn o broad.

Unvaniezh Demokratel Breizh a vez graet anehañ,
Arri zo daou-zeg kant den a-benn bremañ ennañ.

Ur wech oa deu't da soñj dê, da c'houlenn kaoseal,
E-barzh "tribune" F.R. tri, 'vel kalz strolladoù all.

E skrivont da gCondamine, eñ zo 'penn an tele,
O sônj ka(ou)d un abadenn, o sônj vefe roet dê.

Pemp mis so zo bet skrivet, n'eus bet respont ebed,
'Benn goùd un dra bennaket, vez ret ka(ou)d passianted !

Mis c'hoazh goude, 'benn ar fin, 'arruas ar respont :
'Na gomzfet ket en tele', setu penaos'oa kont.

Ar re fell dê kâd ur roue a gav plass en tele,
Ar re 'difenn o bro, o fobl, vez laosket a-gostez.

Bretoned pennoù kaled, eme ar C'hallaoued,
Ya, ne blij ket dê gwelet o fri 'chom war ar gled. (2)

Neuse 'krogas ar Vretoned, da zifenn o gwirioù,
Hiziw gant c'hwec'h mil a dud, zo sinet petissionoù.

Er c'husulioù parres iwe zo bet komzet deus se,
Savet zo e-leizh anê a-du gant an U.D.B.

Er bed-oll a gaver tud neuñt savet o mouezh,
Lâret neuñt ne oa ket reizh, lâret neuñt 'oa ur vezh.

En Iwerzhon, Enez Voris, Kebek ha Galissia,
E Bro-Saos, Bro-Alamagn, hag en Bro-Italia.

Tud F.R. tri, a welan, neuñt c'hoant hon mougañ,
Kâer neuñt o'r deus o gwellañ, ret mad vo dê plegañ.

A-dra-sur, kamaraded, e vo trous 'leizh ar vro,
Vo ket stouvet hon genoù gant o c'hozh itriko. (3)

Kawan TREVIAG

(1) o'r = ober (2) kled = kloued (3) itriko = itrikoù

Red mad vo dê plegañ ! Pleget o deus ! War-dro fin an
hañv eh ay fri an U.D.B. e-barzh bouest enorabl FR 3 !

Harpomp stourm pobloù Afrika ar C'hreisteiz

E Lisbon, kêrbenn Bro-Bortugal ez eus bet dalc'het, eus ar 16 d'an
19 a Vezheven 1977, ur c'honferañs-bed a-eneb d'an apartheid d'ar
rassism ha d'ar c'holonialism. Bez e oa eno unan o kemer perzh en
hanw an UDB.

E Afrik-ar-C'hreisteiz e kaver meur a c'houarnamant, rassisted ha
kolonialisted en o fenn. Harpet e vez ar gouarnamantoù-se gant ar
galloudoù imperialist, ar Frañs en o mesk, hag ez eus bresel eno
a-eneb da bobloù zo o chom en tachad-se. Red eo dimp-ni, dre ma'z
omp araokourion hag etrevroadelourion, roiñ dorn mod pe vod d'ar
pobloù gwasket-se, ha lod anehe gwasket en un doare kriz meurbed,
da skwer en **Mamibia** (e mervent Afrika) hag er **Zimbabwe** (Rodesia).

Kestoù zo d'ober ewid harpañ stourm ar pobloù-se. Nerzh ar
bresel eo an arc'hant e kement bro zo.

Kassit ho kwenneien da **H. Grall**, 8 ru Nicolas Labat, 29200 Brest.

E penn aferioù etrevroadel Unvaniezh Demokratel Breizh ema
H. Grall.

Gwegen - Pobl Vreizh

Papereñ ewid goulenn mont e-barzh

Hanw hag hanw-badez.

Chomlec'h.

Goulenn a ran moned e-barzh

Unvaniezh Demokratel Breizh

D'an (d'ar). 19

Da gass en-dro
(troc'het pe adskrivet) da

Sin :

UDB B.P. 304
29273 BREST CEDEX